

EĞİTİM ve İNSANİ BİLİMLER DERGİSİ

Teori ve Uygulama

Cilt: 16 / Sayı: 31 / Yaz 2025

JOURNAL of EDUCATION and HUMANITIES

Theory and Practice

Vol: 16 / No: 31 / Summer 2025

1960'lı ve 1980'li Yıllar Arasında Türkiye'de Ortaöğretim Bürokrasisi: Düzce Lisesi Arşivine Dayalı Bir Değerlendirme

High school bureaucracy in Türkiye between the 1960s and 1980s: An
Evaluation Based on Düzce High School Archive

Makale Türü (Article Type): Araştırma (Research)

Ayşegül ÖVDÜR ALTUNDAL
Taner ATMACA

www.dergipark.gov.tr/eibd
eibd@eibd.org.tr

1960'lı ve 1980'li Yıllar Arasında Türkiye'de Ortaöğretim Bürokrasisi: Düzce Lisesi Arşivine Dayalı Bir Değerlendirme

Ayşegül ÖVDÜR ALTUNDAL¹

Taner ATMACA²

DOI: 10.58689/eibd.1652494

Öz: Bu araştırma, Türkiye'de 1960-1980 yılları arasında ortaöğretim bürokrasisinin işleyişini ve öğrenci kayıt sürecini anlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir ve Düzce Lisesi'nin arşiv belgeleri ile öğrenci kayıt dosyaları üzerinden dönemin eğitim yönetimi, öğrenci kabul süreci ve okul bürokrasisinin nasıl şekillendiğini incelemektedir. Nitel araştırma metodolojisi içinde yer alan doküman analizi deseniyle yürütülen bu araştırmanın verileri 2024-2025 güz döneminde toplanmıştır. Veri toplama sürecinde, Düzce Lisesi'nin 1960-1980 yılları arasındaki öğrenci kayıt dosyaları, mezuniyet belgeleri, okul yönetimi yazışmaları ve devletin eğitim politikalarını içeren çeşitli arşiv dokümanları incelenmiştir. Elde edilen veriler, içerik analizi ve doküman analizi teknikleri kullanılarak değerlendirilmiştir. Araştırmanın bulguları, dönemin eğitim sisteminin merkezîyetçi ve disipline dayalı bir yapı sergilediğini göstermektedir. Eğitim üzerindeki devlet kontrolünü artırmak amacıyla, öğrenci kayıt sürecinin ayrıntılı resmî prosedürler, onay mekanizmaları ve kimlik doğrulama adımlarıyla şekillendiği tespit edilmiştir. Öğrenci kayıt dosyaları bir nevi öğrenci sicili olduğundan; kuruma kayıt ve kabul edilen öğrencinin mezun olduğu kurumlar yani akademik geçmiş ve yeterliklerinin yanı sıra; ailesi hakkında da sağ ya da ölü oldukları, velisinin kim olduğu, mesleklerinin ne olduğu, ekonomik ve sosyal durumları hakkında önemli kişisel bilgiler içermektedir. Ayrıca, mevzuata uygun olarak öğrencilerin okula devam ve devamlılıklarının sıkı bir şekilde denetlendiği, devamsızlık bildirimleri ve disiplin prosedürlerinin harfiyen uygulandığı görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Eğitim bürokrasisi, öğrenci kayıt süreci, doküman analizi, ortaöğretim tarihi, Düzce Lisesi.

Geliş Tarihi: 06.03. 2025; Kabul Tarihi: 28.04.2025

Kaynakça Gösterimi: Övdür Altundal, A. ve Atmaca, T. (2025). 1960'lı ve 1980'li Yıllar Arasında Türkiye'de Ortaöğretim Bürokrasisi: Düzce Lisesi Arşivine Dayalı Bir Değerlendirme. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 16(31) 167-198

1 Öğr. Gör., Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, e-mail: aysegulovdur@ibu.edu.tr, Orcid: 0000-0001-9083-6781.

2 Doç. Dr., Düzce Üniversitesi, e-mail: taneratmaca@duzce.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9157-3100

Giriş

Türk milletinin köklü tarihi, eğitim anlayışının da coğrafi, siyasi ve kültürel koşullar doğrultusunda şekillenmesine neden olmuştur. Bu bağlamda Türk tarihinin ilk dönemlerinde konargöçer yaşam biçiminin etkisiyle sosyal hayatta sözlü kültürün daha çok hâkim olduğu görülmektedir. Ancak Uygurlar döneminde eğitim faaliyetleri belirli bir kurumsal yapıya kavuşmuş, İslamiyet'in kabulüyle birlikte medreseler temel eğitim kurumu hâline gelmiştir. Bu bağlamda, Türk eğitim tarihini daha sistematik bir biçimde inceleyebilmek amacıyla dönemsel bir sınıflandırma yapılmakta ve genellikle “İslamiyet Öncesi Dönem”, “Türk-İslam Dönemi”, “Osmanlı Dönemi” ve “Cumhuriyet Dönemi” olmak üzere dört ana başlık altında ele alınmaktadır. Daha özge bir deyişle Türk eğitim tarihi bir intizam ve süreklilik ile devam etmiştir. Ancak Kafadar'ın (2016) da belirttiği üzere en keskin dönemlerden birini Batıyla temasların arttığı ve resmî-hukukî düzenlemelerin meydana geldiği, eğitimde Batılılaşmanın başladığı Tanzimat oluşturmaktadır.

Tanzimat, Osmanlı Devleti'nde hem sosyal hayatın hem de eğitim-öğretim faaliyetlerinin önemli bir geçiş dönemini oluşturmaktadır. Tanzimat'ın etkisiyle birlikte devlet yönetiminde daha seküler ve modern etkiler ortaya çıkmıştır (Gündüz, 2010; İnalçık, 2020). Ancak bu geçiş döneminde uygulamalar pek kolay olmamış ve zaman zaman başarısızlıklar ve geleneksel yapı ile reformcular arasında çatışmalar-gerilimler olmuştur (Çadırcı, 2020). Yine de tüm bu zorluklara ve gerilimlere rağmen Tanzimat kadroları Osmanlı'da laik hukuk sisteminin tesis edilmesi ve buna bağlı olarak da eğitim-öğretim faaliyetlerinde yeni düzenlemelere gidilmesi konusunda ısrarcı olmuşlardır (Ortaylı, 2003). Gündüz'e (2015) göre Tanzimatla birlikte Osmanlı tebaasında hukuken eşitliği, siyaseten de Osmanlılık fikrini belirgin hale getirmek bu dönem okullarının temel amaçları arasında yer almıştır. Bu durum, eğitimin bürokratik görünümüne de sirayet etmiştir ve okullara kayıt-kabul sürecinde biçimsel anlamda standartlaşmalar söz konusu olmuştur.

Gündüz'e (2010) göre Tanzimat'ın eğitimde getirdiği yenilikleri “içerik” ve “teşkilat” bağlamında iki kategoride ele almak mümkündür. İçerik bakımından yeni usulde eğitim ve öğretim programları, yeni ders araç-gereçleri, kaynaklar ve disiplin uygulamaları yer alırken teşkilat yönünden ise Mekatib-i Umumiye Nezareti ve Encümen-i Daniş'in kurulması ilk sırada yer almaktadır. Vurgun'un (2020) belirttiği üzere de Maarif Nezareti'nde 1879'da yapılan düzenleme ile daha modern bir teşkilatlanma ortaya çıkmıştır ve nezaret altında daireler³ kurularak sistemli hale getirilmek istenmiştir.

Tanzimat'tan itibaren resmî ve özel eğitim kurumlarında mekteplerin statüsüne ve türüne göre talebenin kayıt ve kabul sürecinde bazı küçük farklılık olsa da kurumlarda tutulması zorunlu olan defterler standart bir formattadır. Mekteplerde tutulan evrak ve defterler “idari, talebe/öğrenci ve çalışanlara” ait olmak üzere üç kısımdan oluşmaktadır. Tüm eğitim

3 Kurulan daireler şunlardır: 1- Mekatib-i Âliye Dairesi, 2-Mekatib-i Rüşdiye Dairesi, 3-Mekatib-i Sıbyaniye Dairesi, 4-Telif ve Tercüme Dairesi, 5-Matbaalar Dairesi. (Kaynak: Vurgun, 2020: 39)

kurumları, ibtidâî, tâlî ve âli olarak erkek (zükûr) ve kız (inâs) talebeye mahsus olmak üzere üç kademeye ayrılmıştır. 1927 yılına kadar eğitim kurumlarında erkek ve kız talebeler ayrı olarak tahsil görmüşlerdir. 1927-1928 ders yılından itibaren ilk kez erkek ve kız öğrenciler karma yani aynı sınıfta birlikte ders görmeye başlamıştır. Bu tür eğitim kurumlarına “muhtelit mektep” adı verilmiştir. İstanbul’daki 54 okulda 1928 yılına kadar tespit edilen 370 defter 63 farklı isim altında kayıt altına alınmıştır (Şakar ve Güçtekin, 2024a).

Tanzimat sonrası bir mesele şeklinde ele alınan maarif konusunda en önemli adım, 1 Eylül 1869 tarihli Maarif-i Umumiye Nizamnamesi’nin⁴ çıkarılmasıdır (Erdem, 2013). Nizamname, genel öğrenimi üç kademeye ayırmıştır. Bunlardan ilki sıbyan mektepleri ve rüştiyeleri içine alan ilk derecedir ve toplam sekiz yıldan müteşekkildir. İkinci derecede idadiler ve sultaniler; üçüncü derecede ise Mekâtib-i Âliye denen yüksekokullar yer almaktadır (Ortaylı, 2003). Böylelikle eğitim süreci ilk kez genel ve sistemli bir hale gelmiş ve tüm eğitim müesseseleri teşkilatlandırılmıştır. Tüm mektepler; yönetim ve idaresi devlete ait olan mekâtib-i umumiye (resmî) ve yalnız denetimi devlete, kuruluşu ve idaresi kişi veya bir cemaate ait olan mekâtib-i husûsiye (özel mektepler) olmak üzere iki kısma ayrılmıştır. Mekâtib-i umumiye, yani genel ve resmî okullar, sıbyân (daha sonra ibtidâî), rüşdî, idadî, sultanî ve yüksekokul olarak beş kısımda teşkilatlanmıştır.

Maarif Nezareti’nde teşkil edilen bu teşkilat yapısı 13 Eylül 1909, 14 Ekim 1914 ve 15 Temmuz 1919’da eğitim, kurumun numûne ya da sultanîye tahvili, statü değişikliği, isim değişikliği, kapatılması, nakledilmesi, yeniden açılması ve mekân değişikliği gibi yaşanan dönemin ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlenmiştir. Cumhuriyet Dönemi’nde Maarif Vekâleti adını alan Bakanlık, 15 Ekim 1923 ve 21 Mart 1926’da köklü değişikliklere giderek teşkilatı yeniden yapılandırmıştır. Bu süreçte birçok eğitim kurumunun statüsü ve ismi değişmiştir. İhtiyaca göre bazı kurumlar lağvedilirken, bazıları birleştirilmiş ve birçok yeni mektep açılmıştır. Müfredat ve görev değişikliği neticesinde, idari ve ders kadrosu, memur ve diğer çalışanlar, kadrosunun olduğu eğitim kurumunda vazifelerine devam etmişler ya da açıkta kalarak münhal olan başka bir kuruma nakil ya da tayin edilmişlerdir (Şakar ve Güçtekin, 2024a).

Öğrenci kayıt ve kabul süreçleri, Türkiye eğitim tarihinin sürekliliği içerisinde değerlendirilmelidir. Tanzimat’tan günümüze uzanan bu süreç, dönemsel değişimlere rağmen temel işlevlerini koruyarak varlığını sürdürmüştür. “Maarif” anlayışı, farklı dönemlerde çeşitli biçimlerde

4 Gündüz’e (2015) göre bu nizamnamenin ortaya çıkmasında dönemin Fransız eğitim bakanı Victor Duruy’un büyük bir etkisi vardır ve nizamname temelde seküler bir eğitim anlayışının ortaya çıkmasını hedeflemiştir. Uygulama safhaları ise ancak 1881’den sonra söz konusu olmaya başlamıştır. Bu dönemde II. Abdülhamid bir yandan da eğitimde “itaat”ı, yani devlete ve sultana bağlılığı öne çıkaran temayülü de eğitim politikası olarak desteklemiştir. Ancak Dilbaz’ın (2021) da vurguladığı üzere bu dönem modernliği ve gelenekselciliği içinde barındıran müstesna bir zaman dilimini de temsil etmektedir. Çünkü bir yandan modernleşme çabaları içinde yeni türden okullar ve uygulamalar varken bir yandan da dindar, itaatkâr ve geleneksel nesil yetiştirmek de hedeflenmiştir. Fortna’nın (2013: 93) tespitlerine göre de modern ve geleneksel okulun çatışmaları 1880’lerde okuma metinlerinde de kendini göstermiş ve “modern” nitelikteki okullarda geleneksel okulları modası geçmiş olarak tasvir eden metinler ağırlık kazanmaya başlamıştır.

yapılandırılrsa da esasen birbirinin devamı niteliğinde gelişmiş ve köklerinden beslenerek dönüşmüştür. Diploma, icazetname ya da şahadetname gibi farklı adlarla anılsa da bireyin eğitime dair yeterliliğini belgeleyen yapılar, teknolojik gelişmelerle birlikte biçim değiştirmiş olsa da aynı işlevi yerine getirmeye devam etmektedir. Bu yönüyle geçmiş ile günümüz arasında kesintisiz bir süreklilik bulunmakta; eğitim sisteminin bürokratik yapıları, işleyişleri ve belge düzeni zamanın ruhuna göre evrilse de özü itibarıyla varlığını korumaktadır.

Bu tarihsel sürekliliğin yanı sıra, her dönem kendi siyasal, toplumsal ve ideolojik bağlamı içerisinde eğitim sistemini yeniden şekillendirmiştir. Dolayısıyla kayıt süreci gibi yapısal unsurlar süreklilik gösterirken, eğitimin içeriği, amacı ve örgütlenme biçimi zamanın ihtiyaçlarına göre dönüşüme uğramıştır. Özellikle Cumhuriyet'in ilk yılları, bu dönüşümün en belirgin yaşandığı dönemlerden biridir. Bu bağlamda, 1930 sonrasında uygulanan tek parti politikaları eğitim alanında köklü değişimleri beraberinde getirmiştir.

Türkiye'de 1930 sonrası tek parti politikalarının neticesinde, eğitimde laikleşme ve merkezileşme süreçleri hız kazanmıştır. 3 Mart 1924 tarihinde kabul edilen Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile eğitimde birlik sağlanmış, medrese ve mektepler Maarif Vekâleti'ne (Millî Eğitim Bakanlığı) bağlanmıştır. Cumhuriyet'in ilk yıllarında, okullaşma oranını artırmak ve ulusal bir müfredat meydana getirmeye öncelik verilmiştir. Örneğin 1923-24'te toplam 23 resmî lise varken 1935-36'da bu sayı 36'ya çıkmıştır (Yücel, 1994). Bu dönemde eğitim yönetimi (1926-1931 arasındaki maarif eminlikleri projesi dışında, Şentürk, 2013) tek parti politikalarıyla tamamen merkeziyetçi bir yapıya kavuşmuş; tüm okulların tek elden yönetilmesiyle ortak bir ulusal kültür verilmesi amaçlanmıştır. Erken Cumhuriyet döneminde düzenlenen Heyet-i İlmiye toplantıları (1. Toplantı 1923'te, 2. Toplantı 1924'te) ve ilk Millî Eğitim Şûraları (1. Millî Eğitim Şûrası 1939'da toplanmıştır), yeni Cumhuriyet'in eğitim felsefesini ve müfredatını şekillendiren önemli adımlar olmuştur (Hesapçıoğlu, 2009; Sakaoğlu, 2018; Şakar ve Güçtekin, 2024b). 1923'te düzenlenen ilk Heyet-i İlmiye toplantısında, ilkokul programlarının yenilenmesi, millî tarih ve coğrafya enstitülerinin kurulması gibi konular ele alınmıştır. 1924'teki ikinci toplantıda ise ilkokul süresinin altı yıldan beş yıla indirilmesi, ortaokul ve liselerin ayrı bölümler hâline getirilerek öğretim sürelerinin üçer yıl olarak belirlenmesi gibi yapısal değişiklikler kararlaştırılmıştır. 1939'da toplanan 1. Millî Eğitim Şûrası ise eğitim politikalarının belirlenmesinde daha geniş katılımlı ve sistematik bir yaklaşımın başlangıcını temsil etmektedir. Bu şûrada, köy okullarının iyileştirilmesi, yüksekokul ve fakültelerin Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlanması ve ders kitaplarında devlet kontrolünün artırılması gibi önemli kararlar alınmıştır. Bu kararlar eğitimde merkezileşme politikalarının yansımaları olarak değerlendirilebilir.

Tek parti yönetimi sonrasında, 1950'li yıllarda çok partili hayata geçişle birlikte eğitim politikalarında bazı değişimler yaşanmıştır. Demokrat Parti iktidarı döneminde kırsal eğitimde önemli bir yer tutan Köy Enstitüleri projesi sonlandırılarak 1954'te tüm enstitüler ilköğretmen okullarına dönüştürülmüştür. Öte yandan, dinî eğitim taleplerine cevap vermek

üzere uzun yıllardır kapalı kalan İmam Hatip Okulları 1951’de yeniden açılmıştır. 27 Mayıs 1960 askerî müdahalesi sonrasında kurulan yönetim, eğitim sistemine dair reformlara ivme kazandırmıştır. 1961 Anayasası, sosyal devlet ilkesi gereği eğitim hakkını güvence altına alarak devletin eğitim alanındaki sorumluluğunu artırmıştır. Nitekim 1961 Anayasası’nın eğitim ve öğretim konusunda özgürlükçü, laik ve sosyal devlet anlayışına uygun bir yaklaşım benimsediği belirtilmektedir (Keskin, 2023). Bu anlayış doğrultusunda 1960’larda sadece okul sayısını artırmaya değil, eğitimin niteliğini yükseltmeye dönük adımlar atılmaya başlanmıştır. Bu dönemde, planlı kalkınma stratejileri doğrultusunda eğitimde hedefler belirlenmiş, okullaşma oranlarının yükseltilmesi, öğretmen yetiştirme kapasitesinin artırılması ve müfredatın çağdaşlaştırılması gibi amaçlar ulusal politika haline gelmiştir (Akça vd., 2017). MEB’in (2024) resmî istatistiklerine ve Hasan Ali Yücel’in (1994) çalışmasında belirtildiği üzere, 1923-1924 öğretim yılında 14’ü erkek, 9’u kız olmak üzere toplam 23 olan lise sayısı, 1989-1990 öğretim yılında 1.700’e ulaşarak (Önsoy, 1991) yaklaşık 65 yıl içinde 74 katlık bir artış göstermiştir.

1960’lı yıllarda Millî Eğitim Bakanlığı’nın yönetim yapısında gerçekleştirilen yeniden yapılanma süreci, Talim ve Terbiye Kurulu gibi kilit birimlerin program geliştirme faaliyetlerini daha sistematik ve kurumsal bir zemine oturtmalarına olanak tanımıştır. 1962’de ilkokul müfredatının yenilenmesi için kapsamlı çalışmalar başlatılmıştır. 1948’den beri uygulanan ilkokul programı gözden geçirilerek yeni müfredat taslağı hazırlanmıştır ve beş yıl süreyle pilot okullarda denendikten sonra 1968’de ülke genelinde uygulanmaya konulmuştur (Abanoz ve Türker-Tekin, 2024). 1960-1980 arası dönemde müfredat ve öğrenci geçişleri konusunda önemli yenilikler göze çarpmaktadır. 1970 yılında gerçekleştirilen 8. Millî Eğitim Şûrası’nda (28 Eylül-1 Ekim 1970) Türk eğitim sistemi yeniden belirlenmiş, ortaöğretim iki kademeli olarak yapılandırılmıştır.

8. Şûrada alınan kararlar, Türk eğitim sistemini örgün eğitim kademelerine göre ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim şeklinde yeniden tanımlamıştır (MEB, 1970). Kararlarda ortaöğretimin tanımı 12-17 yaş arası gençlerin genel, meslekî ve teknik tüm eğitimini kapsayacak biçimde yapılmış; ilkokulu bitiren her öğrencinin ortaöğretime devam etme hakkı belirtilmiştir (MEB, 1970, s. 18). Ortaöğretimin görevleri ise ortak bir genel kültür verme, öğrencileri ilgi ve yeteneklerine göre yönlendirerek yükseköğretime veya mesleğe hazırlama ve topluma yararlı vatandaşlar yetiştirme olarak belirlenmiştir. Bu dönemde, ders geçme ve kredi sistemi pilot olarak benimsenmiş, öğrencilerin her dersi ayrı ayrı başarıp sınıf tekrarı yerine zayıf derslerini telafi etmeleri öngörülmüştür (MEB, 1970). Ancak dönemin siyasi istikrarsızlıkları nedeniyle kredi sistemi uygulamaları süreklilik kazanamamış ve bu model 1995’ten sonra terk edilmiştir (Aydemir, 2014). 1973 yılında yürürlüğe giren 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu, Türk eğitim sisteminin genel çerçevesini ve ilkelerini kanun düzeyinde belirlemiştir. Bu kanun ile millî eğitimin amaçları, laik-ulusal eğitimin vazgeçilmezliği ve eğitim kademelerinin tanımları ortaya konulmuştur (MEB, 1973). Böylece eğitim bürokrasisi giderek daha çok kendini hissettirmeye başlamıştır.

Eğitim sistemlerinin işleyişini ve toplumsal yapı içerisindeki rolünü anlamlandırmak için çeşitli sosyologların geliştirdiği teorik çerçeveler önemli perspektifler sunmaktadır. Bu bağlamda, Michel Foucault, Émile Durkheim, Max Weber, Pierre Bourdieu ve Basil Bernstein gibi düşünürlerin görüşleri, eğitim, iktidar, bürokrasi, merkez-çevre ilişkileri, toplumsal yeniden üretim, denetim ve disiplin konularında derinlemesine analizler yapmamıza olanak tanımaktadır.

Eğitim sistemlerinde bürokrasi kavramı, örgütsel yapının işleyişini anlamlandırmada önemli bir yer tutmaktadır. Max Weber'in bürokrasi tanımı, belirli kurallar ve hiyerarşik bir yapı çerçevesinde uzmanlaşmış görevlerin yürütülmesini içermektedir (Weber, 1947). Bu bağlamda, okullar da bürokratik örgütler olarak değerlendirilmektedir ve belirli kurallar, roller ve hiyerarşik yapılar çerçevesinde faaliyet göstermektedirler. Türkiye'de eğitim sistemi, merkeziyetçi bir yönetim anlayışına sahiptir ve bu durum okulların bürokratik yapısını pekiştirmektedir.

Michel Foucault (1977), iktidarın toplumsal kurumlar üzerindeki etkisini incelerken, disiplin ve denetim mekanizmalarına odaklanmıştır. Ona göre, modern eğitim kurumları, bireylerin davranışlarını düzenlemek ve normlara uygun hale getirmek için disiplin tekniklerini kullanmaktadır. Foucault, bu durumu “*panoptikon*” kavramı ile açıklamaktadır ve bu kavram, sürekli gözetim altında olma hissinin, bireylerin özdenetim geliştirmesine neden olduğunu ifade etmektedir. Bununla birlikte Pierre Bourdieu (2017), eğitim sistemlerinin toplumsal sınıfların yeniden üretimindeki rolünü öne çıkarmaktadır. “*Kültürel sermaye*” ve “*habitus*” kavramlarıyla, bireylerin ailelerinden edindikleri kültürel değerlerin, eğitimdeki başarılarını ve dolayısıyla toplumsal konumlarını nasıl etkilediğini açıklamaktadır. Bourdieu'ya göre, eğitim sistemi, mevcut toplumsal hiyerarşiyi pekiştirerek, eşitsizliklerin devamını sağlamaktadır. Farklı bir teorisyen olarak Basil Bernstein, dil kodları ve pedagojik pratikler üzerine yoğunlaşarak, eğitimde bilgi aktarımının toplumsal yapı ile ilişkisini incelemiştir. Bernstein (1962), “*sınıflama*” ve “*çerçeveleme*” kavramlarıyla, eğitimdeki içeriklerin nasıl seçildiğini ve sunulduğunu analiz etmiştir. Ona göre, eğitim sistemi, belirli dil ve iletişim biçimlerini öne çıkararak, bazı grupların avantajlı, bazılarının ise dezavantajlı duruma gelmesine neden olmaktadır.

Cumhuriyet döneminde eğitim politikalarının şekillenmesiyle birlikte, Türkiye'nin farklı bölgelerinde şehirlerin isimleriyle anılan ve eğitim alanında önemli roller üstlenen liseler eğitim-öğretim hayatında önemli işler başarmıştır. Bu liselerin bir kısmı Osmanlı döneminden itibaren faaliyetlerini sürdürürken bir kısmı Cumhuriyet ile birlikte faaliyetlerine başlamıştır. Bunlar arasında özellikle İstanbul Erkek Lisesi, Ankara Atatürk Lisesi, İzmir Atatürk Lisesi, Bursa Erkek Lisesi, Konya Lisesi, Erzurum Lisesi, Diyarbakır Ziya Gökalp Lisesi ve Eskişehir Atatürk Lisesi gibi okullar, yüksek akademik başarıları ve mezun ettikleri öğrencilerle dikkat çekmiştir. Açılan bu liselerden birini de Düzce Lisesi oluşturmaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı'nın (2017) "Tarihi 100 Lise" eserine göre Düzce'de ortaöğretimin kurumsallaşma süreci, Cumhuriyet'in erken dönemlerinde başlayan eğitim hamleleri ile şekillenmiştir. İlk olarak 1923-1924 öğretim yılında Düzce Cedidiye Mahallesi'nde, Cedidiye Camii'nin güneyinde yer alan ahşap ve tek katlı bir binada iki sınıflı bir ortaokul olarak eğitim faaliyetlerine başlayan bu kurum, bilinmeyen bir sebeple kısa bir süre sonra kapatılmıştır. Ancak Düzce'de eğitime olan talebin giderek artması ve okuryazarlık oranının yükseltilmesine yönelik toplumsal farkındalığın gelişmesiyle, dönemin önde gelen isimlerinden Dr. Mithat Altınok'un öncülüğünde, yerel esnaf ve kanaat önderlerinin katkılarıyla, 1933-1934 öğretim yılında yeniden eğitim-öğretime kazandırılmıştır. Bu dönemde, mevcut bina Düzce Devlet Hastanesi'nin bulunduğu alanda eğitim için uygun hâle getirilmiş ve ilk olarak "İkmal Okulu" adıyla faaliyet göstermiş, ardından aynı öğretim yılı içinde "Düzce Ortaokulu"⁵ adını almıştır. Kuruluş aşamasında Türkçe, matematik ve fen bilimleri alanlarında dört öğretmenin görev yaptığı bu okul, dört sınıfta toplam 150 öğrenciye hizmet vermiştir.

Düzce'deki nüfus artışı ve sosyo-ekonomik gelişim, öğrenci sayısında hızlı bir artışa neden olmuş; bu durum mevcut okul binasının yetersiz kalmasına yol açmıştır. Bu ihtiyaca yanıt olarak, 1950 yılında okul müdürü Halil Okan'ın öncülüğünde kurulan "Ortaokul Yaptırma ve Yaşatma Derneği"nin girişimiyle 1951-1952 yıllarında yeni okul binasının temeli atılmış ve 1953-1954 öğretim yılında bu binada eğitim faaliyetlerine başlanmıştır. Artan talepler doğrultusunda 1958-1959 öğretim yılında lise birinci sınıf açılmış, sonraki yıllarda diğer sınıfların eklenmesiyle 1960-1961 öğretim yılında ilk lise mezunları verilmiştir. Bu mezuniyet, Düzce'de ortaöğretimin kurumsallaşması açısından önemli bir eşik olarak değerlendirilmektedir.

Proje planları İzmir Koleji örnek alınarak hazırlanmış ve inşaat süreci 1963 yılında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından üstlenilmiştir. Düzce Lisesi, kuruluş sürecinde eğitim faaliyetlerine günümüzdeki Kız Meslek Lisesi binasında başlamış; ancak artan ihtiyaçlar doğrultusunda 1966-1967 öğretim yılının ikinci döneminde yeni binasına taşınmıştır. Bu süreçte, dönemin Sağlık Bakanı ve Düzceli siyasetçi Dr. Kemal Demir'in öncülüğünde okul resmî olarak "Düzce Lisesi" adını almıştır.

17 Ağustos 1999 Marmara Depremi ve 12 Kasım 1999 Düzce Depremi, okulun fiziksel altyapısında büyük hasara yol açmıştır. Bu süreçte, okulun eğitim faaliyetlerini sürdürebilmesi amacıyla geçici çözümler geliştirilmiş; eğitim, ilk etapta çadırlarda devam etmiş, ardından bir yardım kuruluşundan temin edilen konteyner sınıflar ile eğitim-öğretim süreci sürdürülmüştür. 2000 yılı Ağustos ayında okulun yeniden inşasına başlanmış ve Ekim ayında prefabrik bina tamamlanarak Aralık ayında eğitim-öğretime açılmıştır. 2009 yılı Eylül ayında ise kalıcı yeni binası tamamlanarak modern bir eğitim kurumu olarak hizmet vermeye

5 Hasan Âli Yücel'e (1994:572) göre 1922 yılında Düzce'de, ortaokul kademesinde ilk defa bir okul açılmıştır ve bu bir idadi mektebidir. Namık Kemal İlkokulu binasında açılan bu okul üç yıl faaliyette bulunmuş, binanın darlığı ve idadi kısımdaki talebe sayısının azlığı nedeniyle 1925'te lağvedilmiştir. Daha sonra ise Düzce'nin 2 km kuzeyinde eski bir hastane binasında orta dereceli yeni bir okul açılmıştır ve ikmal mektebi adını almıştır. Bu okulda 1933-34'te 149; 1934-35'te 128; 1935-36'da ise 161 talebe kayıtlıdır.

devam etmiştir. Haziran 2010 itibarıyla, okulun statüsü Anadolu lisesine dönüştürülmüş ve daha nitelikli bir akademik yapı kazandırılmıştır. Düzce Lisesi, 15 Temmuz 2016'daki darbe girişiminin ardından "15 Temmuz Şehitler Anadolu Lisesi" adını almıştır.

Problem durumu

Türkiye'de eğitim tarihi ve yönetimi üzerine yapılan araştırmalar, genellikle belirli temalar etrafında yoğunlaşmaktadır. Bu temalar arasında eğitim sisteminin dönüşümü, yükseköğretimin gelişimi, eğitim politikaları, öğretmen yetiştirme süreçleri öne çıkmaktadır (Gündüz, 2018; Meşeci-Giorgetti, 2018; Şanal ve Alaca, 2018). Ancak mevcut araştırmalardan farklı olarak bu araştırma, 1960'lı, 1970'li ve 1980'li yıllar döneminde Türkiye'deki ortaöğretim bürokrasisini taşıradaki bir okul özelinde ve birincil kaynaklar üzerinden değerlendirmeyi hedeflemektedir. Çünkü okul bürokrasisi, eğitim kurumlarının yönetiminde önemli bir rol oynamaktadır. Dolayısıyla bu araştırma Düzce Lisesi'nin öğrenci kayıt defterleri ve benzer vesikaları gibi arşiv materyalleri, merkezi politikaların taşıradaki uygulanış biçimini yansıtmaya odaklanmıştır. Buradan hareketle, Düzce Lisesi'nin arşiv kayıtları üzerinden yapılacak bir analiz hem bürokratik süreçlerin taşıradaki tezahürünü ortaya koyacak hem de literatürdeki yerel ve ampirik boşluğu doldurarak eğitim tarihi ve eğitim yönetimi çalışmalarına yeni bir perspektif kazandıracaktır. Bu bağlamda araştırmanın problem durumu "*Eğitim kurumlarının bürokratik yapılanması ve arşiv belgeleri temelinde, Türkiye'de ortaöğretimde öğrenci kayıt süreci 1960-1980 periyodunda nasıl şekillenmiştir?*" biçiminde belirlenmiştir.

Yöntem

Araştırmanın modeli

Bu araştırma, nitel araştırma yaklaşımıyla ve doküman incelemesi modeliyle yürütülmüştür. Doküman incelemesi, geçmişe ait yazılı, görsel ya da dijital belgelerin sistematik analizine dayanan bir modeldir. Eğitim tarihi ve eğitim yönetimi alanlarında bu model, dönemin eğitim sisteminin anlamada etkili bir araç olarak görülmektedir. Bu çalışmada söz konusu modelin tercih edilme nedeni, Düzce Lisesi'ne ait 1960, 1970 ve 1980'li yıllardaki öğrenci kayıt belgeleri üzerinden okul bürokrasisi, yönetim anlayışı ve öğrenci kabul süreçlerinin analiz edilmesidir.

Örneklem

Bu araştırma, okul bürokrasisinin öğrenci kabul sürecine yansımalarını ve eğitim sisteminin işleyişini tarihsel belgeler aracılığıyla anlamayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda, araştırmanın örneklemi Düzce Lisesi'ne ait 1960, 1970 ve 1980'li yıllardaki öğrenci kayıt belgeleri

oluşturmaktadır. Söz konusu dönem, Türkiye’de eğitim politikalarının yeniden şekillendiği, Millî Eğitim Temel Kanunu’nun yürürlüğe girdiği ve okullaşma oranlarının arttığı bir sürece denk gelmektedir.

Verilerin toplanması ve analizi

Veri toplama süreci 2024-2025 güz döneminde gerçekleştirilmiş ve araştırmada kullanılan dokümanlar Düzce Lisesi (günümüzdeki adıyla Düzce 15 Temmuz Şehitler Anadolu Lisesi) arşivinden temin edilmiştir. Arşivde (1960-1980 arasında görev yapmış) 30 civarında öğretmen dosyası, mali evraklar, sicil kayıtları, tasdikname defterleri ve öğrenci kayıt evrak dosyaları yer almaktadır. Araştırmanın etik ilkelere uygun şekilde yürütülmesi amacıyla okul yönetiminden gerekli izinler alınmış, ardından öğrencilere ait yaklaşık 3000-3500 arşiv dosyası içinden 1960, 1970 ve 1980’li yıllara ait rastgele seçilen, fiziksel durumu iyi olan öğrenci kayıt dosyaları dijital ortama aktarılmıştır. Ayrıca, mezuniyet belgeleri, resmî yazışmalar ve dönemin eğitim politikalarına ilişkin belgeler de veri kaynağı olarak kullanılmıştır. Öğrenci kabul kriterleri, mezuniyet şartları ve öğretim kademelerine geçiş gibi süreçler bu belgeler üzerinden dikkatle incelenmiştir. Belgelerde adı geçen kişilere ulaşılmış ve kullanım izni alınmıştır; etik gerekçelerle kimlikler ve bazı kişisel bilgiler sansürlenmiştir. Elde edilen veriler, doküman analizi yöntemiyle sistematik olarak değerlendirilmiş; her öğrencinin kayıt dosyasında yer alan belgeler üzerinden analiz yapılmış, son aşamada ise dosya bütünlüğü içinde örnek içeriklere yer verilmiştir.

Bulgular

Kayıt bildiriği formu örnekleri

“Kayıt Bildiriği”, öğrencilerin eğitim kurumlarına kayıt sürecinde doldurulan ve öğrencinin kimlik, aile ve adres bilgileri gibi temel verilerini içeren resmi bir belgedir. Ayrıca, bu formda öğrenci velisinin okul kurallarını kabul ettiğine dair beyanı da bulunmaktadır. Bu belge, öğrencinin eğitim sürecinin düzenli ve sistematik bir şekilde takip edilmesini sağlamak amacıyla kullanılmıştır. Ek-1 ve Ek-2’de yer alan formlar (15x21 cm) teknik açıdan değerlendirildiğinde, belgelerin daktilo ile çoğaltıldığı ve öğrenciye özgü bilgilerin form üzerindeki boşluklara el yazısıyla işlendiği anlaşılmaktadır. Diğer anlatımla, okula öğrenci kayıt sürecinde standart bir form kullanıldığını ve öğrencinin bireysel bilgilerinin zaman zaman el yazısı ile işlendiğini ortaya koymaktadır. İçeriğe bakıldığında, öğrenciye ait temel kimlik bilgilerinin yanı sıra, veli ve alternatif veli bilgilerinin de kaydedildiği görülmektedir. Öğrenci Ramis [*Soyadı sansürlendi*], 1948 yılında Düzce’nin Darıyeri Hasanbey Köyü’nde doğmuş, babası Rasim [*Soyadı sansürlendi*] ise çiftçi olarak belirtilmiştir. Velinin imzaladığı taahhüt bölümünde, öğrenciye dair sorumluluklarını açıkça belirten maddeler bulunmaktadır. Bu maddeler, öğrencinin okula devam durumundan, okul eşyalarına zarar verilmemesine ve adres değişikliğinin bildirilmesine kadar geniş bir çerçeve sunmaktadır.

Ek-1 ve Ek-2'de yer alan belgeler, 1960'lı yıllarda Türkiye'de eğitim bürokrasisinin nasıl işlediğini, disiplin ve kayıt sisteminin ne kadar titizlikle uygulandığını gösteren önemli bir örnektir. Özellikle “*Okul yönetmeliklerinin bütün hükümlerine uygun hareket edeceğim*” maddesi, o dönemin eğitim yönetiminin öğrenciyi ve ailesini sıkı bir disiplin çerçevesinde tutmaya çalıştığını ortaya koymaktadır. Ayrıca, velinin adres değişikliğini bildirme zorunluluğu, devletin eğitim sistemindeki öğrencileri kayıtlı ve takip edilebilir kılmak için uyguladığı yönetsel kontrol mekanizmalarının bir göstergesidir. Ek-2'deki Düzce Lisesi Kayıt Bildirisi ve Kayıt Yenileme Formu (21x29 cm), öğrencinin kayıt işlemlerini gösteren ve velinin öğrenciyle ilgili sorumluluklarını beyan ettiği resmî bir eğitim belgesidir. Velinin okul yönetimine verdiği taahhütler arasında, öğrencinin okul kurallarına uyması, okul malına zarar vermemesi, disiplinli bir şekilde eğitim alması ve ideolojik-siyasi olaylardan uzak durması gerektiği öne çıkmaktadır. Özellikle “*Her türlü ideolojik, siyasi olay ve eylemlerden uzak durma*” maddesi, dönemin politik atmosferiyle doğrudan ilişkilidir ve 1960-1980 yılları arasındaki siyasi olayların eğitim kurumlarındaki yansımalarını görmek açısından önemli bir veridir.

Sağlık raporu örnekleri

Sağlık raporları, dönemin sağlık politikalarının eğitimle nasıl kesiştiğini ve okul sisteminin öğrenci sağlığını nasıl denetim altına almaya çalıştığını göstermesi açısından önemlidir. Belgelerde yer alan bulaşıcı hastalık taramaları, aşı durumları ve genel sağlık kontrolleri, hem öğrenci güvenliğini sağlama amacı taşımakta hem de okula kabul kriterlerinin bir parçası olarak işlev görmektedir. Bu yönüyle sağlık raporları, eğitim kurumlarının yalnızca pedagojik değil, aynı zamanda Foucault'un (2009) belirttiği üzere biyopolitik bir işlev de üstlendiğini göstermektedir. Ek-3'te yer alan sağlık raporu belgeleri, 1960'lı yıllarda öğrencilerin ortaöğretime kayıt olabilmesi ve sonrasında devam edebilmesi için gerekli olan sağlık kontrollerinin nasıl işlediğini gösteren önemli birer arşiv kaynağıdır. Teknik açıdan değerlendirildiğinde (Ek-3 17x12 cm; Ek-3: 22x14 cm), belgeler daktilo ile hazırlanmış olup, öğrenci adı, sağlık durumu ve doktorun onayı gibi önemli bilgiler el yazısıyla doldurulmuştur.

İçerik açısından incelendiğinde, sağlık raporu, öğrencinin görme ve işitme yetisinin normal olup olmadığı, beden eğitimi yapmasına engel bir durumun bulunup bulunmadığı, özel sağlık takibi gerektiren herhangi bir hastalığının olup olmadığı gibi temel tıbbi bilgileri içermektedir. Belgede, öğrenci Basri'nin [*Soyadı sansürlendi*] muayene edildiği ve sağlık açısından okula devam etmesine engel bir durum olmadığı belirtilmiştir. Özellikle, “*Çiçek aşısı yapılmıştır*” ifadesi, o dönemde bulaşıcı hastalıklara karşı devletin aşı politikalarını sıkı bir şekilde uyguladığını ve öğrencilerin eğitim sistemine dahil edilmeden önce sağlık taramasından geçirildiğini göstermektedir. Özellikle “*Beden eğitimi yapmasına engel bir hali vardır/yoktur*” ibaresinin yer alması, öğrencilerin fiziksel yeterliliklerinin okul yönetimi tarafından dikkate alındığını ortaya koymaktadır.

Liseye kayıta getirilen ilkokul ve ortaokul diplomaları

Eğitim sisteminde kademelenme, bireyin öğrenme sürecinde düzenli bir ilerlemeyi ve her bir aşamanın bir sonraki düzeye temel oluşturmasını sağlayan temel bir ilkedir. Modern eğitim sistemleri, bu ilerlemeyi belgelerle kayıt altına alarak hem öğrencinin akademik geçmişini takip edilebilir hale getirmekte hem de kurumlar arası geçişlerin resmî ve denetlenebilir bir çerçevede gerçekleşmesini mümkün kılmaktadır. Ek-4 ve Ek-5'teki ilkokul diploması suretleri teknik açıdan incelendiğinde (21x30 cm), belgenin iki sayfadan oluştuğu görülmektedir. Ön yüzünde, diplomaya sahip olan öğrencinin kimlik bilgileri, babasının adı, doğum yeri ve yılı gibi temel bilgiler yer almaktadır. Arka yüzünde ise nüfus kayıt bilgileri, öğrencinin okuduğu okulun adı ve bulunduğu il, ilçe ve köy gibi detaylar bulunmaktadır.

Ek-4 ve Ek-5'teki ilkokul diploması o dönemde ilkokul eğitiminin beş yıl olduğunu göstermektedir. Bu diploma, öğrencinin ortaokula devam edebilmesi için zorunlu bir evraktır ve eğitim sisteminin kademeli ilerleyişini belgeleyen resmî bir kayıttır. Diploma, Akçakoca İlkokulu Başöğretmenliği (Okul Müdürlüğü) tarafından hazırlanmış ve imzalanmış, daha sonra Maarif Müdürü tarafından imzalanarak tasdik edilmiştir. Belgenin doğruluğu ve geçerliliği bir kez de Maarif müfettişi tarafından okuldaki sınıf geçme evrakları incelendikten sonra imzayla onaylandıktan sonra resmîyet kazanmaktadır.

Ek-6'da yer alan ortaokul diploması teknik açıdan değerlendirildiğinde, belge standart bir formata sahip olup (34x22 cm), öğrenci kimlik bilgileri, babasının adı, doğum yeri ve yılı, okul numarası, mezuniyet yılı ve okul bilgilerini içerdiği görülmektedir. İçerik açısından değerlendirildiğinde, öğrencinin 1963-1964 eğitim-öğretim yılının güz döneminde mezun olduğu ve ortaokul sınavlarını başarıyla tamamladığı görülmektedir. Beş yıllık ilkokulu tamamlayan öğrenciler, lisenin orta kısmına kayıt yaptırmakta; burada üç yıl eğitim aldıktan sonra orta bölümden mezun olmaya hak kazanmakta ve ardından üç yıl süren liseye devam etmektedirler. Ayrıca, diplomanın "*Kaç yıl parasız yatılı okuduğu*" bölümünün boş bırakılması, öğrencinin yatılı eğitim almadığını ve bir anlamda Düzce Lisesi'nin orta kısmının gündüzcü (nehari) olduğunu ifade etmektedir. Ortaokul yıllarında öğrencinin öğrendiği yabancı dilin Fransızca olduğu görülmektedir. Bir diğer detay, ortaokul diplomasının Maarif Vekâleti ismiyle değil Millî Eğitim Bakanlığı ismiyle -her ne kadar ikisi aynı olsa da- verilmiş olmasıdır⁶.

6 Maarif Vekâleti, Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze değin zaman zaman ad değiştirmiştir. Kurum, 1923 ve 1935 yılları arasında Maarif Vekâleti, 1935 ve 1941 arasında Kültür Bakanlığı, 1941 ve 1946 arasında Maarif Vekilliği, 1946 ve 1950 arasında Millî Eğitim Bakanlığı, 1950 ve 1960 arasında Maarif Vekâleti, 1960-1983 arasında Millî Eğitim Bakanlığı ve 1983-1989 arasında Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı adıyla faaliyet göstermiştir. 1989'dan günümüze kadar Millî Eğitim Bakanlığı ismiyle çalışmalarını sürdürmektedir. (Kaynak: Ünal, Y. (2020). *Maarif Vekâleti*. Atatürk Ansiklopedisi, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu-Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı. 02/03/2025 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/maarif-vekaleti/?pdf=3513> adresinden erişilmiştir.

Kayıt yenileme formu

Modern eğitim bürokrasisinin temel unsurlarından biri olan “kayıt yenileme formları”, öğrencilerin bir sonraki eğitim-öğretim yılına devamlarını resmî olarak belgeleyen dokümanlardır. Bu belgeler, öğrencinin okul ile olan resmî bağıını güncel tutmak, devam durumunu takip etmek ve yıl bazında kurumsal kayıt sistemini düzenlemek amacıyla kullanılmıştır. Ek-7’de örnek olarak yer alan Düzce Lisesi Öğrenci Kayıt Yenileme Formu, 1980 yılına ait olup, öğrencilerin eğitim süreçlerini takip etmek ve kayıt güncellemelerini resmî bir prosedüre bağlamak amacıyla hazırlanmış bir belgedir. Teknik açıdan incelendiğinde, belge daktilo ile yazılmış standart bir form olup (22x32 cm), öğrenciye ve veliye ait bilgiler el yazısıyla doldurulduğu görülmektedir. Form, öğrencinin kimlik bilgileri, eğitim durumu, velisinin kim olduğu ve velinin öğrenci üzerindeki sorumluluklarını beyan ettiği bir taahhüt metninden oluşmaktadır. Belgenin alt kısmında veli imzası, tarih ve okul müdürünün onayı yer almaktadır. İçerik açısından değerlendirildiğinde, öğrenci Fatma’nın [*Soyadı sansürlendi*] 1968 doğumlu olduğu, Düzce Lisesi 2-G sınıfında eğitimine devam ettiği ve okul numarasının formda yer aldığı görülmektedir.

Ek-7’deki belgenin dikkat çekici farklı bir kısmı, velinin okul yönetimine verdiği taahhüt metnidir. Bu metinde veli, öğrencinin okula devamlılığını, derslerine düzenli şekilde katılımını, okul ve devlet malına zarar vermemesini sağlayacağını beyan etmektedir. Ayrıca, alkol ve kötü alışkanlıklardan uzak durmasını sağlamayı taahhüt etmektedir. Dönemin eğitim yönetiminin disiplin ve otoriteyi ön planda tuttuğunu gösteren en önemli madde, öğrencinin “*zararlı ideolojik ve illegal faaliyetlere katılması hâlinde okul yönetimi tarafından uyarılacağını ve eğer bu tür faaliyetlere devam ederse okul ile ilişkisinin kesileceğini*” belirten ibaredir. Bu ibare, dönemin içinde bulunduğu siyasi atmosferde, öğrencilerin okul içinde ve dışında herhangi bir siyasi olayla ilişkilendirilmesini önlemek amacıyla disiplinin sıkı bir şekilde uygulandığını göstermektedir.

Ek-7’de yer alan Düzce Lisesi Kayıt Bildirisi ve Kayıt Yenileme Formu, 1982 yılına ait olup, öğrencinin okul kayıt işlemlerinin devam ettiğini ve velisi tarafından okul yönetimine taahhütler verildiğini gösteren resmî bir belgedir. Teknik açıdan değerlendirildiğinde, belge önceki yıllardaki kayıt yenileme formlarıyla benzer bir formatta hazırlanmıştır (21x30 cm). Belgenin alt kısmında, veli imzası, tarih ve okul yönetiminin onayı bulunmaktadır. İçerik açısından incelendiğinde, öğrenci Fatma’nın [*Soyadı sansürlendi*] 1967 doğumlu olduğu (Diğerinde 1968) ve kayıt yenileme işlemi sırasında eğitimine devam ettiği görülmektedir. Belgenin taahhüt metni, önceki kayıt yenileme formu ile büyük ölçüde benzerlik içermektedir. Veli, öğrencinin okula devam durumunu, ders başarısını ve okul kurallarına uyumunu denetleyeceğini beyan etmektedir. Okul ve devlet mallarına zarar verilmesi durumunda tazmin edileceği belirtilmiştir. Dikkat çekici bir diğer nokta, “*Her türlü ideolojik, siyasi olay ve eylemlerden uzak durma*” ibaresinin yine yer almasıdır. Bu ifade, 1980 darbesinden sonraki dönemde de disiplinin ve siyasi denetimin eğitim yönetiminde sıkı bir şekilde devam

ettiğini göstermektedir. Özellikle, “*Vatanını, milletini ve bayrağını seven, büyüklerine saygılı, küçüklerine merhamet eden, toplumsal kurallara uyan bir Türk genci olarak yetişmesi için okul ile birlikte çaba göstereceğim*” maddesi, 1980 sonrası eğitim anlayışındaki millî ve disiplin odaklı yönelimi yansıtmaktadır.

Okullar arası yazışma

“Okullar arası yazışmalar”, öğrencilerin bir eğitim kurumundan diğerine geçişi, kayıt, nakil, not aktarımı, disiplin durumu ya da belgelerin teyidi gibi süreçlerde kullanılan resmi iletişim araçlarıdır. Bu tür yazışmalar, eğitim kurumları arasında koordinasyonu sağlamak, öğrencinin eğitim geçmişinin bütüncül bir şekilde takip edilmesini mümkün kılmak ve kurumsal sorumlulukların sınırlarını netleştirmek amacıyla gerçekleştirilmektedir. Ek-8’de yer alan okullar arası yazışma formu 21 Haziran 1962 tarihli olup, öğrencinin ilkokuldan mezun olup liseye (ortaokul ile birlikte) kaydının yapıldığını belgeleyen resmî bir eğitim dokümanıdır. Teknik açıdan incelendiğinde, belge daktilo ile yazılmış standart bir form olup (20x28 cm), öğrenciye ait bilgiler ve okul müdürlerinin onayları el yazısıyla eklendiği görülmektedir. Belgede sağ üst köşede öğrencinin fotoğrafı bulunmaktadır ve mühürle tasdik edilmiştir. İçerik açısından değerlendirildiğinde, 21 Haziran 1962 tarihinde, [*Diploma numarası sansürlendi*, numaralı diploma ile] mezun olan öğrenci Selma [*Soyadı sansürlendi*] Düzce Lisesi’ne kaydedildiği anlaşılmaktadır. Ayrıca, belgenin sonunda “*Fotoğraf okulunuzca tasdik edilecektir*” ibaresi yer almaktadır ki bu durum o dönemde ilkokulun öğrencinin fotoğrafını resmî olarak mühürlemesi gerektiğini göstermektedir.

Ek-8’de yer alan okullar arası yazışma formu, 1979-1980 eğitim öğretim yılına ait olup, bir öğrencinin ilkokuldan mezun olup, liseye (ortaokul-lise bir arada) kayıt işlemlerinin doğu şekilde belgelenmesi için düzenlenmiş resmî bir yazıdır. Teknik açıdan incelendiğinde, belge standart bir resmî yazışma formatına sahip olup (16x25 cm), daktilo ile yazılmış ve öğrenciye ait bireysel bilgiler elle doldurulduğu anlaşılmaktadır. Ek 8’deki belge içerik açısından değerlendirildiğinde, belge 1 Haziran 1979 tarihinde [*diploma numarası sansürlendi* sayılı diploma ile] mezun olan öğrenci Fatma’nın [*Soyadı sansürlendi*] Düzce Lisesi’ne kayıt edildiğini belgelemektedir.

Ortaokul başarı durum belgesi

Ortaokul başarı durum belgeleri, öğrencilerin ilkokuldan sonra devam ettikleri ortaöğretim kademesinde gösterdikleri akademik performans ve okul içi genel durumlarını belgeleyen resmi dokümanlardır. Bu belgelerde öğrencinin ders başarıları, devam-devamsızlık durumu, disiplin geçmişi ve genel not ortalaması gibi bilgiler yer almaktadır. Ek-9’da yer alan belge, Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan ve ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarını belgelemek için kullanılan resmî bir dokümandır. 1982-1983 öğretim yılına ait olan belge, daktilo ile basılmış (19x27 cm) standart bir form olup, öğrenciye ait

kimlik bilgileri, akademik başarı durumu ve okul yönetimi tarafından yapılan onaylar el yazısıyla doldurulmuştur.

Belgenin sağ üst köşesinde öğrencinin fotoğrafı yer almaktadır ve mühürle tasdik edilmiştir. Bu durum öğrencinin kimlik doğrulamasının yapıldığını ve belgenin resmî geçerliliğe sahip olduğunu göstermektedir. Belgenin alt kısmında, okul müdürü ve müdür yardımcısının imzaları ile okulun resmî mührü bulunmaktadır. Belgeyi daha güvenilir hale getiren unsurlar arasında, derslerin başarı durumu tabloları, sorumluluk durumları ve diploma derecesi gibi bölümler yer almaktadır. Notlandırma sisteminin belirgin bir şekilde gösterilmesi, eğitim sisteminin öğrencilerin akademik başarılarını nasıl değerlendirdiğini anlamak açısından önemlidir. Ek-9'daki belge Bolu-Düzce (Düzce o dönem Bolu'nun ilçesiydi) Fatih Ortaokulu'ndan mezun olan öğrenci Orkun'un [*Soyadı sansürlendi*] akademik başarılarını içermektedir. Öğrencinin doğum tarihi, baba adı, okul numarası ve sınıfı belgede belirtilmiştir. Öğrencinin tüm derslerden doğrudan geçtiği ve sorumlu olduğu bir dersin olmadığı belirtilmiştir. Notlandırma sistemi 10 üzerinden değerlendirilmiş ve öğrencinin çoğu dersten 9 veya 10 aldığı görülmektedir.

Tasdiknameler

Tasdikname, bir öğrencinin çeşitli nedenlerle okuldan ayrılması durumunda düzenlenen ve öğrencinin o ana kadar aldığı eğitimi, notlarını, devam durumunu ve okuldan ayrılma gerekçesini içeren resmi bir belgedir. Genellikle başka bir okula nakil sırasında ya da öğrencinin eğitime ara verdiği durumlarda hazırlanmaktadır. Tasdiknameler, öğrencinin eğitim yolculuğunun sürekliliğini sağlayan önemli bir araç olarak değerlendirilmektedir. Ek-9'daki tasdikname, 1970-1971 eğitim öğretim yılına ait bir tasdikname olup, öğrencinin okulu terk ettiğini ve başka bir kuruma kayıt yaptırabilmesi için düzenlenmiş bir resmî dokümandır (22x30 cm). Ek-9'daki tasdikname, Düzce İmam Hatip Okulu'nda eğitim gören Şadan [*Soyadı sansürlendi*] isimli öğrencinin öğrenim görmekteyken okuldan ayrıldığını belgelemektedir. Öğrencinin tasdikname numarası ve tasdikname tarihi belge üzerinde belirtilmiştir. Belgenin üst kısmında, öğrencinin önceki eğitim yılı içindeki derslerinin ve notlarının gösterildiği bir tablo bulunmaktadır. Tasdiknamenin verilme sebebi olarak, öğrencinin başka bir okula kayıt yaptırmak amacıyla ayrıldığı belirtilmiştir. Bu tasdikname, 1970'li yıllarda Türkiye'de öğrenci kayıt ve nakil işlemlerinin nasıl yürütüldüğünü anlamak açısından önemli bir belgedir. Özellikle öğrencinin okuldan ayrılma sürecinin nasıl kaydedildiğini, resmî tasdiknamelerin nasıl düzenlendiğini ve öğrenci dosyalarının nasıl takip edildiğini göstermektedir.

Devamsızlık ihbarı belgesi

Devamsızlık ihbarı belgesi, öğrencilerin belirli bir süre boyunca okula devam etmemesi durumunda okul idaresi tarafından düzenlenen ve durumu resmi olarak kayıt altına alan bir dokümandır. Bu belge hem öğrencinin eğitim hakkının takibini hem de velinin

bilgilendirilmesini amaçlamaktadır. Ek-10'daki devamsızlık ihbarı belgesi, 19 Aralık 1986 tarihinde T.C. Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı Düzce Lisesi müdürlüğü tarafından düzenlenmiş resmî bir dokümandır. Daktilo ile hazırlanmış standart bir form olup (16x22 cm), öğrenci ve veli bilgileri el yazısıyla doldurulmuştur. Belgenin sağ üst köşesinde tarih yer almaktadır ve ne zaman düzenlendiğini net bir şekilde göstermektedir. Alt kısımda, belgenin seri numarası (No: 072389) bulunmaktadır ve bu da belgenin kayıt altına alınarak takip edilebildiğini göstermektedir. Belgenin içeriği incelendiğinde, öğrencinin belirli günlerde okula gelmediğini ve bu durumun velisine bildirilmesi gerektiğini ortaya koyan bir resmî ihbar olduğu anlaşılmaktadır. Belgede, velinin adı “Ahmet [*Soyadı sansürlendi*]” olarak belirtilmiş, öğrencinin adı ise “Orkun [*Soyadı sansürlendi*]” olarak kaydedilmiştir. Öğrencinin 6/A sınıfında olduğu (ortaokul ve lise bir arada) ve 10 gün boyunca devamsızlık yaptığı ifade edilmiştir. Bu noktada, belgenin veliyi bilgilendirme amacının yanı sıra, öğrencinin okula gelmeme sebebini öğrenmek için bir davet niteliği taşıdığı görülmektedir. Belgede, velinin durumu açıklamak için tezkerenin altına not düşerek iade etmesi veya bizzat okul müdürlüğüne başvurmaya istenmektedir.

Öğrenci kişisel dosyası

Öğrenci kişisel dosyası, öğrencinin eğitim hayatı boyunca oluşturulan ve okul yönetimi tarafından sistemli bir şekilde tutulan, çok yönlü bilgileri içeren arşiv belgesidir. Bu dosyada öğrencinin kimlik bilgileri, kayıt evrakları, sağlık raporları, devamsızlık bildirimleri, başarı durum belgeleri, disiplin kararları, nakil işlemleri ve mezuniyetle ilgili belgeler gibi pek çok resmi doküman yer almaktadır. Ek-11'de örnek olarak yer alan Öğrenci Kişisel Dosyası, öğrencinin eğitim hayatı boyunca resmî kayıtlarını içeren temel bir belgedir (toplam 21 sf.; 20x28 cm). Dosyanın dış yüzünde, öğrencinin öğrenim gördüğü okullar, eğitim yılları, okul numaraları, sınıfları ve şubeleri detaylı bir şekilde listelenmiştir. Orkun'a [*Soyadı sansürlendi*] ait bu dosya, 1980'lerin başından 1986 yılına kadar süren eğitim hayatını belgelemektedir. Öğrenci, önce “Düzce Fatih Ortaokulu”nda eğitim görmüş, ardından “Düzce Lisesi”ne devam etmiştir. Okul numaralarının, sınıfların ve şubelerin kaydedilmesi, öğrencinin akademik sürecinin takip edilmesine olanak tanımaktadır.

Ek-12, Ek-13'te yer alan belgeler, öğrenci takibi, akademik ilerleme, sağlık durumu ve rehberlik süreçlerine ilişkin detaylı bilgiler sunmaktadır. Her belge, öğrencinin eğitim sürecindeki farklı yönlerini kayıt altına alarak, sistematik bir arşiv oluşturmayı amaçlamaktadır. Ek-12'de yer alan ilk belge, “*Devam Ettiği Okullar ve Aldığı Belgeler*” başlıklı bir dökümdür. Bu form, öğrencinin ilkokuldan itibaren hangi okullara devam ettiğini, hangi belgelerle kayıt yaptırdığını ve hangi tarihlerde bu sürecin gerçekleştiğini göstermektedir. Ek-12'de yer alan diğer belge, “*Öğrenciye Uygulanan Rehberlik Teknikleri ve Testler*” başlıklı bir formdur. Bu form, öğrencinin akademik ve psikolojik gelişimini desteklemek amacıyla uygulanan rehberlik çalışmalarını içermektedir. Formda, öğrenciye ilkokul ve ortaokul sürecinde uygulanan çeşitli testlerin tarihleri yer almaktadır. “*Öğrenci Tanıma Formu*”, “*Sosyometri*”,

“*Kimdir Bu?*” ve “*Neden Başarılı Olamıyor?*” gibi testler, öğrencinin akademik başarısını, sosyal ilişkilerini ve bireysel özelliklerini değerlendirmeye yönelik çalışmalardır. Ek-13'te yer alan belge, “*Sağlık Durumu*” başlıklı formdur ve öğrencinin sağlık durumuna ilişkin detayları içermektedir. Form, kulak, göz, diş, sindirim sistemi, solunum gibi çeşitli sağlık alanlarında öğrencinin yaşadığı rahatsızlıkları kaydetmektedir. Öğrencinin belirli yaş aralıklarında yaşadığı sağlık sorunları işaretlenmiş olup, sağlık kontrollerinin düzenli olarak yapıldığı anlaşılmaktadır. Ek-13'te yer alan belge, öğrencinin boy ve kilo gelişimini gösteren bir grafik formudur. Grafikte, öğrencinin yıllar içerisindeki boy ve kilo artışı düzenli olarak işaretlenmiştir.

Sonuç ve Tartışma

1960'lı, 1970'li ve 1980'li yıllar, Türkiye'de siyasi istikrarsızlıkların, askeri müdahalelerin ve toplumsal hareketlerin yoğun olduğu bir dönemdir. 1960 darbesiyle başlayan bu süreç, 1971 muhtırası ve 1980 darbesiyle devam etmiştir. Bu siyasi müdahaleler, eğitim sistemini ve öğrencilerin sosyopolitik rollerini derinden etkilemiştir (Demirtürk, 2015). Bu dönemde eğitim politikaları, siyasi iktidarların ideolojik yönelimlerine göre şekillenmiştir (Kartal, 2020; Kılıç, 2020; Kılıç, 2023). Bu politik dalgalanmalar, öğrenci kişisel dosyalarının içeriğini de etkilemiştir. Öğrencilerin akademik performanslarının yanı sıra, siyasi faaliyetlerden uzak durmaları için yazılan taahhütnameler ve disiplin cezaları gibi bilgiler de bu dosyalara eklenmiştir. Çünkü ilgili dönemler, Türkiye'de aynı zamanda öğrenci hareketlerinin en yoğun olduğu dönemlerdir.

4 Temmuz 1966 tarihli Tebliğler Dergisi'nde⁷ liselere yeni girenler için devletin istediği belgeler arasında ortaokul diploması veya örneği, nüfus kimlik cüzdanı, sağlık raporu, 4 tane 5x6'lık başı açık ve öğrenciye yakışır durumda yüzden çekilmiş fotoğraf, kayıt bildiriği, iki adet pul ve iki adet zarf istenmiştir (MEB, 1966). Araştırmanın bulguları 1960'lı, 1970'li ve 1980'li yıllarda liseye kaydolmak isteyen öğrenciler için günümüzde istenmeyen ve dönemin sosyolojik ve politik özelliklerini yansıtan bazı resmî belgelerin istendiğini ortaya koymaktadır. Bunlardan birisi “Kayıt Bildiriği” evrakıdır. “Kayıt Bildiriği” gibi belgeler, 1960'lı, 1970'li ve 1980'li yıllarda Türkiye'deki eğitim sisteminin işleyişini, devletin eğitim üzerindeki denetimini ve velilerin sorumluluklarını anlamak için önemli birer kaynaktır. Kayıt Bildiriği'nde velinin imzaladığı taahhüt bölümünde, öğrenciye dair sorumluluklarını açıkça belirten maddeler bulunmaktadır. Kayıt Bildiriği'nde veli taahhütnamesindeki maddeler, eğitim sisteminin Foucault'un (1977) belirttiği üzere disiplin odaklı ve otoriter karakterini net bir şekilde yansıtmaktadır. Öğrencinin okula devam zorunluluğu, okul malına zarar vermeme yükümlülüğü ve adres değişikliğinin bildirilmesi gibi kurallar, devletin eğitim sürecini bir vatandaşlık inşası projesi olarak kabul ettiğini göstermektedir. Özellikle maddi tazminat sorumluluğu, aileleri ekonomik yaptırımlarla okul disiplinine bağlamayı hedefleyen bir

7 Cilt: 29, Sayı: 1411

mekanizmadır. Bu durum, 1960’ların planlı kalkınma döneminde devletin toplumsal düzeni eğitim aracılığıyla şekillendirme arzusuyla örtüşmektedir. Adres değişikliğinin bildirilmesi zorunluluğu, devletin öğrencileri sürekli gözetim altında tutma isteğinin bir göstergesidir. Bu uygulama, Foucault’nun (2007), Jeremy Bentham’dan mülhemle belirttiği “panoptik iktidar” kavramıyla da ilişkilendirilebilir. Okul, öğrenci ve aile üzerinde sembolik bir kontrol ağı oluşturarak modern devletin bireysel hareketliliği düzenleme çabasını somutlaştırmaktadır. Bu bulgu, 1960’lı yıllarda Türkiye’nin modernleşme projesinin eğitim kurumları aracılığıyla nasıl hayata geçirildiğini anlamak açısından önemlidir.

1960’lı yıllara ait sağlık raporları (Ek-4 ve Ek-5), öğrencilerin okula kabulünde tıbbi denetimin merkezi rolünü yansıtmaktadır. Belgelerde yer alan “çiçek aşısı” ibaresi, ilgili dönemlerde devletin koruyucu sağlık politikalarını eğitim sistemi aracılığıyla yaygınlaştırma çabasını göstermektedir. Bu durum, Foucault’nun (2009) “biyopolitika” kavramıyla örtüşmekte; devletin, nüfusun sağlığını düzenleyerek modern bir toplum inşası hedeflediğini işaret etmektedir. Özellikle bulaşıcı hastalıklara karşı aşı zorunluluğu, 1960’larda Dünya Sağlık Örgütü’nün (DSÖ) küresel çiçek aşısı kampanyalarıyla (Yıldırım, 2023) paraleldir ve Türkiye’nin bu küresel sağlık normlarına entegrasyonunu yansıtmaktadır. Beden eğitimi yeterliliklerinin kayıt altına alınması ise Osmanlı’nın ve Cumhuriyet’in “*sağlam kafa, sağlam vücut*” idealiyle uyumludur (Sayak, 2024). Bu yaklaşım, beden eğitimi yalnızca fiziksel gelişim aracı değil, aynı zamanda millî disiplin ve kolektif kimlik inşasının bir parçası olarak konumlandırırmaktadır.

Cumhuriyet’in ilk yıllarından itibaren sağlık hizmetlerine verilen önem, 1960’lı yıllarda da devam etmiştir (Çavmak ve Çavmak, 2017; Yalçındağ, 2018). Bu dönemde, sınırlı sayıdaki sağlık personeli artırmak için tıp fakültelerinin kontenjanları artırılmış, öğrencilere burslar verilmiş ve mezunlara zorunlu hizmet getirilmiştir. 1933 Üniversite Reformu ve Almanya’dan gelen bilim insanlarının katkılarıyla tıp eğitimi Avrupa düzeyine çıkarılmak istenmiştir (Terzioğlu, 2002). Bu çabalar, okul sağlığı hizmetlerinin de gelişmesine katkı sağlamış ve öğrencilerin sağlık kontrolleri daha sistematik bir şekilde yürütülmüştür.

Bu dönemde öğrenci dosyasında yer alan diğer bir resmî evrak ise kayıt yenileme belgesidir. Bu formlar, öğrencinin kimlik bilgileri, eğitim durumu ve velisinin sorumluluklarını içeren taahhüt metinlerini içermektedir. Bu belgelerde yer alan özellikle, “*Her türlü ideolojik, siyasi olay ve eylemlerden uzak durma*” ibaresi, dönemin siyasi atmosferinde, öğrencilerin bu tür faaliyetlerden uzak tutulmasına yönelik disiplini ve otoriter devlet anlayışına dönük pratikleri göstermektedir. 1980 darbesi sonrasında, eğitim sisteminde disiplin ve otorite ön planda tutulmuş, öğrencilerin sadece akademik performansları değil, davranışları, ideolojik eğilimleri ve okul dışındaki tutumları da değerlendirilmiştir (Kartal, 2020; Kırkpınar, 2009). Bu durum, eğitimin sadece akademik bir süreç olmaktan çıkıp, öğrencinin sosyal ve siyasi hayatının da okul yönetimi tarafından takip edildiğini göstermektedir. Ayrıca bu belgede yer alan, velinin kendi çocuğu için “büyüklerle saygı, küçüklerle merhamet” gibi

ahlaki yükümlülükleri taahhüt etmesi, devletin aile kurumunu disiplin mekanizmasına dönüştürme stratejisini yansıtmaktadır. Bu durum, 1980 sonrası “millî eğitim” anlayışının, sadece okulu değil, aile içi ilişkileri de denetim altına alma eğilimini ortaya koymaktadır.

Liseye kayıt olurken (ortaokul ve lisenin bir arada olduğu dönemler) öğrencinin önceki kayıt olduğu ilkokul ve ortaokullar ile lise arasında çeşitli yazışmalarla öğrencinin kaydının kesinleşmesi için resmî evrakların düzenlendiği görülmektedir. Bu yazışma belgelerinde öğrencinin mezuniyet durumu, yeni okuluna kaydı ve bu sürecin resmî onayları detaylı bir şekilde belirtilmiştir. Bu durum, dönemin eğitim sisteminde öğrenci hareketliliğinin sıkı bir bürokratik kontrol altında tutulduğunu göstermektedir. Notlandırma sisteminin 10 üzerinden yapılması, dönemin değerlendirme kriterlerine ışık tutmaktadır. Bu tür belgeler, öğrencinin akademik gelişiminin yanı sıra, eğitim kurumlarının da standart bir değerlendirme sistemi kullandığını göstermektedir. Ayrıca verilen tasdiknameler, öğrencinin okulu terk etme durumunda düzenlenen resmî bir belgedir. Bu belge, öğrencinin hangi sınıfta eğitim gördüğünü, okuldan ayrılma sebebini ve ayrıldığı tarihe kadar olan akademik performansını detaylı bir şekilde kaydetmektedir.

Devamsızlık ihbarı belgesi her ne kadar okula kayıt için kullanılmasa da öğrencinin fiziksel varlığının okul tarafından sürekli gözetim altında tutulduğunu ve devamsızlığın bir norm ihlali olarak kaydedildiğini göstermektedir. Öğrencinin 10 günlük devamsızlığının veliye bildirilmesi, okulun disiplin toplumu içinde bir denetim aracı olarak işlev gördüğünü ortaya koymaktadır. Foucault'nun “*bedenlerin disipline edilmesi*” kavramsallaştırması bağlamında bu belge, öğrencinin zaman ve mekân üzerindeki kontrolünün okul idaresi tarafından nasıl elde tutulduğunun da somut bir örneğidir.

Öğrenciyle ilgili tüm resmî evrakların da içine konulduğu öğrenci kişisel dosyası, öğrencinin eğitim hayatı boyunca tüm resmî kayıtlarını içermektedir. Bu dosyalar, öğrencinin devam ettiği okullar, aldığı belgeler, sağlık durumu ve rehberlik hizmetleri gibi birçok bilgiyi barındırmaktadır. Öğrencinin fiziksel gelişimi, sağlık durumu ve akademik ilerlemesi gibi bilgilerin detaylı bir şekilde kaydedilmesi, eğitim sisteminin öğrenciyi bütüncül bir yaklaşımla değerlendirdiğini göstermektedir. Bu tür dosyalar, öğrencinin eğitim sürecinin her aşamasının titizlikle takip edildiğini ve gerektiğinde müdahalelerde bulunduğunu göstermektedir. Örneğin bu dosya içinde bulunan ‘Sağlık Durumu’ formlarındaki detaylı tıbbi kayıtlar, bireylerin bedensel gelişimlerinin kayıt altına alınmasının eğitim bürokrasisinin önemli bir boyutu olduğunu göstermektedir. Boy ve kilo gibi fiziksel verilerin sistematik biçimde tutulması, bireylerin sağlık takibinin yalnızca pedagojik değil, aynı zamanda toplumsal kalkınma perspektifiyle ilişkilendirildiğini ortaya koymaktadır. Bu uygulamanın izleri Osmanlı'nın son dönemindeki maarif düzenlemelerinde de görülebilmekte olup, Cumhuriyet döneminde de benzer biçimde devam ettirildiği anlaşılmaktadır (Tombak, 2024; Vatandaş vd., 2024).

Sonuç itibarıyla, incelenen dönemde Türkiye’de eğitim sistemi, günümüzdeki gibi merkeziyetçi bir yapıya sahipti ve öğrenci kayıtları, devamsızlıklar, başarı durumları gibi konular sıkı bir bürokratik süreçle yönetildiğini göstermektedir. Öğrenci hareketliliği, mezuniyetler ve okul geçişleri gibi süreçler resmî belgelerle titizlikle takip edilmiştir. Bu durum, eğitim sisteminin disiplinli ve düzenli bir yapıya sahip olduğunu da kanıtlamaktadır. Eğitim, yalnızca akademik bilginin aktarıldığı bir alan değil, aynı zamanda disiplinin, vatandaşlık bilincinin ve ideolojik yönlendirmelerin gerçekleştiği bir yapı olarak görülmüştür. Öğrenci kişisel dosyalarında yer alan kayıt yenileme belgeleri, devamsızlık ihbarları, sağlık raporları ve velilerin imzaladığı taahhütnameler, eğitimin yalnızca bireysel bir süreç olmadığını, aynı zamanda aileyi ve toplumu da içine alan geniş çaplı bir gözetim ve disiplin mekanizması olduğunu göstermektedir. Söz konusu belgeler, eğitim sisteminin Althusser’in (2019) devletin ideolojik aygıtı olarak nitelendirdiği şekliyle işlev gördüğünü, öğrencilerin sadece akademik başarılarıyla değil, politik duruşları ve sosyoekonomik yapılarıyla da değerlendirildiğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, öğrenci kişisel dosyaları, bireylerin eğitim süreçlerinin ve toplumsal denetimin bir aracı olarak kullanıldığını dair önemli bir tarihsel belge niteliği taşımaktadır. Araştırma kapsamında incelenen belge ve uygulamaların büyük çoğunluğunun, Tanzimat’tan itibaren şekillenen ve Cumhuriyet döneminde çağın gereklerine göre güncellenerek sürdürülen daha köklü bir bürokratik ve eğitimsel geleneğin devamı niteliğinde olduğu unutulmamalıdır. Bu durum, öğrenci kayıt süreçlerinden sağlık belgelerine, devamsızlık takibinden arşiv düzenine kadar birçok uygulamanın bugün dijital ortamlarda da benzer biçimde sürdürülmesiyle açıkça görülmektedir. Sonraki araştırmalarda 1960-1980 yıllarında uygulanan öğrenci kayıt ve takip sistemlerinin tarihsel süreç içinde nasıl evrildiği incelenerek, günümüz eğitim politikalarıyla karşılaştırmalı analizler yapılabilir.

Teşekkür ve Not

Bu çalışma Düzce Üniversitesi BAP birimi tarafından 2024.10.01.1524 numaralı proje koduyla desteklenmiştir. Desteklerinden dolayı Düzce Üniversitesi’ne ve Düzce 15 Temmuz Şehitler Anadolu Lisesi (Düzce Lisesi) yönetimine teşekkür ederiz.

Kaynakça

- Abanoz, G. & Türker-Tekin, N. (2024). 1968 ilkokul programı ve getirdiği yenilikler. *Trakya Eğitim Dergisi*, 14(2), 642-655. <https://doi.org/10.24315/tred.1366048>
- Akça, Y., Şahan, G. & Tural, A. (2017). Türkiye'nin kalkınma planlarında eğitim politikalarının değerlendirilmesi. *International Journal of Cultural and Social Studies (IntJCSS)*, 3, 394-403.
- Althusser, L. (2019). *İdeoloji ve devletin ideolojik aygıtları* (Çev. Alp Tümertekin). İstanbul: İthaki Yayınları.
- Aydemir, S. S. (2014). Cumhuriyet döneminde liselerin tarihi gelişimi (Antalya lisesi örneği). *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 164-184.
- Bernstein, B. (1962). Social class, linguistic codes and grammatical elements. *Language and Speech*, 5(4), 221-240. <https://doi.org/10.1177/002383096200500405>.
- Bourdieu, P. (2017). *Ayırım* (Çev. Derya Fırat ve Günce Berkkurt). Heretik Yayınları.
- Çadırcı, M. (2020). *Tanzimat'ın uygulanması ve karşılaşılan güçlükler (1840-1856)*. Tanzimat: Değişim sürecinde Osmanlı İmparatorluğu (Ed. Halil İncalcık ve Mehmet Seyitdanlıoğlu) içinde. Türkiye İş Bankası Yayınları, ss. 197-208.
- Çavmak, Ş. & Çavmak, D. (2017). Türkiye'de sağlık hizmetlerinin tarihsel gelişimi ve sağlık dönüşüm programı. *Sağlık Yönetimi Dergisi*, 1(1), 48-57.
- Demirtürk, S. (2015). 1960-1980 döneminde Türkiye'de sosyo-ekonomik değişimin ve dışa yönelişin toplumsal dinamikleri. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 4(12), 155-182.
- Dilbaz, M. (2021). *Dindar, modern, itaatkâr: Sultan II. Abdülhamid'in eğitim politikalarında İslam meselesi*. Dergâh Yayınları.
- Erdem, Y.T. (2013). *II. Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e kızların eğitimi*. Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Fortna, B.C. (2013). *Geç Osmanlı ve erken Cumhuriyet dönemlerinde okumayı öğrenmek* (Çev. Mehmet Beşikçi). Koç Üniversitesi Yayınları.
- Foucault, M. (1977). *Discipline and punish: The birth of the prison* (Translated by Alan Sherdian). Cintage Books.
- Foucault, M. (2007). *İktidarın gözü* (Çev. Işık Ergüden). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, M. (2009). *The birth of biopolitics: Lectures at the Collège de France 1978-1979*. Palgrave.
- Gündüz, M. (2010). *Osmanlı mirası Cumhuriyet'in inşası: Modernleşme, eğitim, kültür ve aydınlar*. Lotus Yayınları.
- Gündüz, M. (2015). *Osmanlı eğitim mirası: Klasik ve modern dönem üzerine makaleler*. DoğuBatı Yayınları.
- Gündüz, M. (2018). *Türkiye'de yükseköğretimin gelişimi*. Kronolojik ve tematik Türk eğitim tarihi (Ed. Mustafa Gündüz) içinde. İdeal Kültür Yayınları, ss.255-282.
- Hesapçıoğlu, M. (2009). Türkiye'de cumhuriyet döneminde eğitim politikası ve felsefesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 29, 121-138.
- İncalcık, H. (2020). *Tanzimat nedir?* Tanzimat: Değişim sürecinde Osmanlı İmparatorluğu (Ed. Halil İncalcık ve Mehmet Seyitdanlıoğlu) içinde. Türkiye İş Bankası Yayınları, ss. 29-56.
- Kafadar, O. (2016). *Türk eğitim düşüncesinde Batılılaşma*. Vadi Yayınları.
- Kartal, S. (2020). Türkiye'de eğitim politikalarının dönüşümü: 1980 ve sonrası. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*, 7(9), 1-18.
- Keskin, Y. (2023). Türk eğitim tarihi'nde kaotik dönem: 1960-1980 yılları arasındaki önemli gelişmeler. *International Journal of Values in Education and Society*, 1(1), 85-102.
- Kılıç, A. (2020). 27 Mayıs 1960 darbesinin eğitim hayatına etkileri. *Alinteri Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(2), 89-110. <https://doi.org/10.30913/alinterisosbil.800352>
- Kılıç, A. (2023). *Türkiye'de askerî darbelerin eğitim ve kültür hayatı üzerindeki etkileri (27 Mayıs 1960-12 Mart 1971-12 Eylül 1980)*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu.
- Kırkpınar, D. (2009). *12 Eylül askeri darbesi'nin gençliğin üzerindeki etkileri*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- MEB (1966). *Tebliğler dergisi*. C29, Sayı 1411, ss. 189-192.
- MEB (1970). VIII. Millî Eğitim şûrası. https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/29165001_8_sura.pdf
- MEB (1973). *Millî Eğitim Temel Kanunu*. https://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_11/08144011_KANUN.pdf
- MEB (2015). *Türk eğitim sistemi ve ortaöğretim* (Editör: Ercan Türk). Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü. Erişim: https://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_06/13153013_TES_ve_ORTAYYRETYM_son10_2.pdf

- MEB (2024). *Geçmişten günümüze sayılarla eğitim (1923-2023)*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- Meşeci-Giorgetti, F. (2018). *Erken cumhuriyet / Atatürk dönemi eğitim (1920-1938)*. Kronolojik ve tematik Türk eğitim tarihi (Ed. Mustafa Gündüz) içinde. İdeal Kültür Yayınları, ss. 117-151.
- Ortaylı, İ. (2003). *İmparatorluğun en uzun yüzyılı*. İletişim Yayınları.
- Önsoy, R. (1991). Cumhuriyetten bugüne ilk ve ortaöğretimimiz ve bazı meseleleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 1-23.
- Sakaoglu, N. (2018). *Türkiye eğitim tarihi (11-20. Yüzyıllar)*. Alfa Yayınları.
- Sayak, B. (2024). Modern Türkiye mecmuası: söylem, edebî muhteva ve dizin. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 15, 202-239. <https://doi.org/10.51531/korkutataturkiyat.1443635>
- Şakar, M. F. & Güçtekin, N. (2024a). *Millî Eğitim Bakanlığı İstanbul maarif arşivi rehberi*. Ömer Faruk Yelkenci (Ed.). Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları 9768, Bilim ve Kültür Eserleri Yayın No 1741.
- Şakar, M. F. & Güçtekin, N. (2024b). *Türk maarifinin tarihi kaynakları*, Cilt 1, İlk Mektebler, Köy Mektepleri ve Köy Muallimi Mektebi Müfredat Programları (1924-1927), Editör: Ömer Faruk Yelkenci. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları 9767, Bilim ve Kültür Eserleri Yayın No 1740.
- Şanal, M. ve Alaca, E. (2018). *Tanzimat'tan günümüze öğretmen yetiştirme*. Kronolojik ve tematik Türk eğitim tarihi (Ed. Mustafa Gündüz) içinde. İdeal Kültür Yayınları, ss. 283-306.
- Şentürk, A. (2013). Mustafa Necati Bey'in bir eğitim projesi: Maarif Eminliği. *Belgi*, 6(2), 743-754.
- Terzioğlu, A. (2002). Cumhuriyet dönemi Türk tıbbına ve tıp eğitimine kısa bir bakış. *Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları*, 2, 269-307.
- Tombak, F. (2024). İsmet İnönü Dönemi (1939-1950) Türkiye'de sosyal Darwin'izm ve öjenik politika ve uygulamaların değerlendirilmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 13(3), 1753-1786. <https://doi.org/10.15869/itobiad.1484945>
- Ünal, Y. (2020). *Maarif Vekâleti*. Atatürk Ansiklopedisi, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu-Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı. <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/maarif-vekaleti/?pdf=3513>.
- Vatandaş, C., Vatandaş, S. & Avcı, M. G. (2024). Erken cumhuriyet döneminde öjenist görüşler ve uygulamalar yahut müstakbel neslin ıslahı. *Humanitas-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(Cumhuriyet'in 100. Yılı Özel Sayısı), 219- 237. <https://doi.org/10.20304/humanitas.1404955>
- Vurgun, A. (2020). *Maarifperver Sultan II. Abdülhamid*. Yeditepe Yayınları.
- Weber, M. (1947). *The theory of social and economic organizations*. New York: Free Press.
- Yalçındağ, İ.K. (2018). *Türkiye'de 1950-1960 dönemi sağlık politikaları*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Yıldırım, N. (2023). Türkiye'de çiçek aşısı üretimi, 1840-1980. *Türk Hijyen ve Deneysel Biyoloji Dergisi*, 80(3), 387-406.
- Yücel, H. A. (1994). *Türkiye'de ortaöğretim*. T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.

High school bureaucracy in Türkiye between the 1960s and 1980s: An Evaluation Based on Düzce High School Archive

Extended Abstract

Introduction

This study examines the functioning of secondary education bureaucracy in Türkiye between 1960 and 1980, focusing on student enrollment processes and the administrative structure of the education system. The primary aim of the study is to analyze the archival documents of Düzce High School to reveal how education administration and student admission processes were structured. In the second half of the 20th century, education in Türkiye was directly influenced by political and social dynamics, adopting a centralized and discipline-focused structure. Particularly after the 1960, 1971, and 1980 military coups, education policies were placed under strict state control, and student registration and admission processes were embedded within a detailed bureaucratic framework. In this context, this study aims to document the reflections of the era's educational policies in practice by focusing on themes such as discipline, state control, and student mobility in education.

Method

This research employs qualitative research methods, specifically document analysis. Archival records from Düzce High School between 1960 and 1980, including student enrollment documents, graduation files, administrative correspondence, and official documents related to education policies, were examined. These documents were analyzed using content analysis and document analysis techniques. The data were collected during the 2024-2025 academic year and were systematically evaluated to highlight temporal changes in educational administration. The sample consists of various archival records from Düzce High School, including student registration files, health reports, academic achievement records, and absenteeism notifications. The study closely examines the documents required for school enrollment and the declarations signed by parents. Throughout the research process, ethical considerations were observed, with student names redacted and personal information protected.

Findings

The research findings indicate that Türkiye's secondary education system between 1960 and 1980 operated under a strict bureaucratic structure. An analysis of student registration records from Düzce High School reveals that, in addition to academic performance, family background, economic status, and social environment were also documented. During the enrollment process, parents were required to sign official commitments ensuring their child's regular attendance, adherence to disciplinary rules, and protection of school property. This suggests that education was not solely an academic process but also a mechanism of control that incorporated families into the regulatory framework. Student registration documents further demonstrate that education was viewed as a tool for discipline and social oversight. Notably, records from the post-1980 period include clauses mandating that students refrain from engaging in political activities, reflecting how the political climate influenced the education system.

Health reports reveal that students underwent medical examinations before being admitted to school. Furthermore, records on students' eligibility for physical education classes suggest that physical education was not merely considered an exercise activity but also a component of discipline and health monitoring. Correspondence regarding inter-school transfers shows that student identity and academic records were carefully monitored. Official approval from previous schools was required before high school registration could be finalized, and grading systems were subject to strict oversight. Certificates of dismissal (*tasdiknameler*), issued when students left school or transferred, provide further evidence of the strict monitoring of student mobility within the education bureaucracy. Similarly, enrollment renewal forms indicate that students' records were updated at the beginning of each academic year and that parents were required to sign declarations accepting their responsibilities regarding their child's education. These forms emphasized adherence to school discipline, attendance, and academic performance. Finally, absenteeism and disciplinary records illustrate the strict supervision of student movements.

Results

The findings of this study suggest that the education system in Türkiye between 1960 and 1980 was characterized by a discipline-oriented, centralized, and state-controlled structure. Student registration documents indicate that education was not merely an academic process but also a system of social, economic, and political surveillance. During this period, parental responsibilities were heightened to ensure student discipline within schools, and financial penalties were imposed in cases of damage to school or state property. Education thus evolved beyond its traditional role of knowledge transmission, functioning as a mechanism for maintaining societal order and reinforcing state control. The study's findings align with Althusser's theory of ideological state apparatuses, demonstrating that the education system aimed to shape individuals not only academically but also socially and ideologically.

Conclusion

In conclusion, the student registration and monitoring systems implemented in Türkiye between 1960 and 1980 indicate that education was not merely an individual learning process but a form of social engineering shaped by state control mechanisms. Future research could examine how these systems evolved after 1980, conducting comparative analyses with contemporary education policies.

EKLER

Ek-1: Kayıt Bildirği Örneği Ön ve Arka Yüzü (1964)

Kayıt Bildirği

Öğrencinin
Adı ve soyadı : Ramiz
Doğum yeri ve yılı : Düzce Danyeri 1948

Babasının
Adı : Rasim
Ölü veya sağ olduğu : sağ canna ölü
İşi : Çiftçi
İş adresi : Danyeri Hasanbey köyü

Yakınlığı : Dayı
Adı ve soyadı : Faiz
İşi : Çiftçi
İş adresi :

Valisinin
EV ADRESİ
Semi : Düzce
Mahallesi : Lami Kabir Mahallesi
Sokağı : Kanak Çekmeç
Ev No. sı : 14

İmza Örneği
Faiz

(Stok No. 2)

Öğrenci yazdırıldığı
Okul
nın verildiğini
aşağıda şartlar içinde kabul ve bu bildirği imza ederim.
1 — Öğrencinin okula devam durumu, dersleri sağlığı ve genel hareketleri ile yakından ilgileneceğim.
2 — Okula ait eşya ve ders vasıtalarına her ne suretle olursa olsun yapacağı az veya çok zararları itiraz etmeksizin ödeyeceğim.
3 — Bu kayıt bildirğinde verdiğim adres değiştiği takdirde durumu okul idaresine hemen bildireceğim.
4 — Okul yönetmenliklerinin bütün hükümlerine uygun hareket edeceğim.

28/11/1964
Valisinin imzası
Faiz
Yukarıdaki imza Faiz
→ alttır.
28/11/1964
Resmi Mühür
ve
İ m z a

Ek-2: Kayıt Bildirği Örneği (1985)

DÜZCE LİSESİ
KAYIT BİLDİRİĞİ VE KAYIT YENİLEME FORMU

Ö Ğ R E N C İ N İ M İ
Adı ve Soyadı : Orhan. F. E. E. Baba Adı : Rahat
Doğum yeri ve yılı : Düzce. K. E. E. Okul Numarası :
Kaydolduğu veya okuduğu sınıf ve şubesi :

LİSE MÜDÜRLÜĞÜNE
DÜZCE

Valisi bulunduğum yukarıda açık kimliği yazılı Öğrencinin ;
1- Okula devamı, derslerdeki başarısı, okul içi- dışı tutum ve davranışlarıyla yakından ilgileneceğimi,
2- Okul Yönetmenlikleri ve kurallarına aynen uymasını sağlayacağımı,
3- Okulun ve Devletin mallarının korunmasını sağlayacağımı, doğabilecek zararları ödeyeceğimi,
4- Her türlü ideolojik, Siyasi olay ve eylemlerden uzak, Vatanın, Milletini, Bayrağını seven, büyüklerine saygı gösterip, küçüklerini seven, arkadaşlarıyla iyi geçinen, verilen ödevleri zamanında ve eksiksiz yapan, sağlık ve toplum kurallarına uyan bir Türk Gençisi olarak yetişmesi için okulla birlikte çaba göstereceğimi,
5- Okul idaresinin emrû ve yazılı tebliğ uyarılarına zamanında cevap vereceğimi ve adres değişikliği olduğunda hemen bildireceğimi beyan ederim.
.../.../1985.

Y E L L İ S İ N İ N İ
Adı- Soyadı : Şehit
Yakınlığı : Rahat
İşi ve adresi : Öğretmen. S. K. K. K.
Ev Adresi : Bah. cad. Bayır Bld. A. No. 8
Telefon numarası : 41. 77
Baba veya annesi :
veli değilse nedeni :

Yukarıdaki bilgiler tarafından incelenmiş olup, doğruluğu tasdik olunur.

Şehit
Düzce Lisesi Müdürü A.
Müdür Tardiməsi

Ek-3: Sağlık Raporu Örnekleri

SAĞLIK RAPORU

Adı ve Soyadı : Basri

Görmesi nasıldır : Normal

İşitmesi nasıldır : -

Beden Eğitimi yapmasına engel bir hali var mıdır : Yoktur

Sağlık bakımından daima göz önün de bulundurulacak bir hali var mıdır : -

Ahmet oğlu/kızı Basri muayene edildi. Oku la devamına engel bir hali görülmediğinden bu rapor verildi.

Okul Doktoru

Çiçek aşısı yapılmıştır.
22 - 4 - 1960
Basri

Sağlık Raporu

Adı ve Soyadı : Basri

Görmesi nasıldır : Normal

İşitmesi nasıldır : -

Beden-Eğitimi yapmasına engel bir hali var mıdır : Yoktur

Sağlık bakımından daima göz önün de bulundurulacak bir hali var mıdır : -

Ahmet oğlu/kızı Basri muayene edildi. Okula devamına engel bir hali görülmediğinden bu rapor verildi.

Okul Doktoru

Çiçek aşısı yapılmıştır.

Ek-6: Ortaokul Diploması (1964)

Adı ve soyadı	Başrı
Babasının adı	Ahmet
Doğum yeri	Akacakoca
Doğum yılı	1946
Okul numarası	
İmtihana bitirdiği öğretim yılı ve dönemi	1963-1964 Güz
Kas yıl parasız yahut okuduğu	-
Okuduğu yabancı dil	Fransızca
Diplomayı veren okul	Düzce Lisesi

TÜRKİYE CUMHURİYETİ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI DEVLET ORTAOKUL DİPLOMASI

Diploma No: 11111, Diploma derecesi: ORTA

Ahmet Oğlu Başrı

*Devlet Ortaokul İmtihanını başarılar
diploma almağa hak kazanmıştır.*

2/9/1964

Millî Eğitim Müdürü

Mehmet Arseven

Okul Müdürü

Neadet Eren

(Stok No. : 79)

Ek-7: Kayıt Yenileme Formu Ön ve Arka Yüzü

DÜZCE LİSESİ ÖĞRENCİ KAYIT YENİLEME FORMU

ADI - SOYADI	Fatma oğlu
BABA ADI	Necati
DOĞUM YERİ VE YILI	1948 - Düzce
OKULU SINIF VE ŞUBESİ	2-G
OKUL NUMARASI	2

ÖĞRENCİ	VELİSİNİN
ADI - SOYADI	87
YAKINLIĞI	Akay
İĞİ VE İĞİ ALIŞI	Sorunlu - Depişken
EV ADRESİ	Atatürk Köyü No 200 Düzce
TELEFON NUMARASI	
ANNE VEYA BABASI VELİ	
REDİTSE NEDENİ	

15.11.1980
M. A. K.

DÜZCE LİSESİ KAYIT BİLDİRİGİ VE KAYIT YENİLEME FORMU

ÖĞRENCİ	BABA ADI
Adı ve Soyadı	Fatma oğlu
Doğum yeri ve yılı	1948 - Düzce
Okul Numarası	
Kaydedildiği veya okuduğu sınıf ve şubesi	

LİSE MÜDÜRLÜĞÜNE
DÜZCE

Velisi bulunduğu yukarıda açık kimliği yazılı öğrencinin :

- Okula devamı, derslerdeki başarıları, okul içi- dışı tutus ve davranışlarıyla yakından ilgileneceğini,
- Okul Yönetim Kurulu ve Kurullarına aynen uymasını sağlayacağını,
- Okulun ve Devletin emrallerinin korunmasını sağlayacağını, doğabilecek zararları ödeyeceğini,
- Her türlü ideolojik, Siyasi olay ve eylemlerden uzak, Vatandaşlık, Millîyetini, Bayrakını seven, büyüklerine saygı gösterip, küçüklerini seven, arkadaşlarıyla iyi geçinen, verilen ödevleri zamanında ve eksiksiz yapan, sağlık ve toplu kurallara uygun bir Türk Gençisi olarak yetişmesi için okula birlikte çalışacağını,
- Okul idaresinin emri ve yazılı tebliğ uyarlarına zamanında cevap vereceğini ve adres değişikliği olduğunda hemen bildireceğini beyan ederim.

14/9/1982

VELİSİNİN	
Adı - Soyadı	87
Yakınlığı	Abdullah
İğ ve adresi	Çamlı, Düzce, Düzce
Ev Adresi	Elektronik, Düzce
Telefon numarası	87
Baba veya annesi	Abdullah
Velî değişikliği nedeni	

Düzce Lisesi Müdürü A. M. A. K.

Ek-10: Devamsızlık İhbarnamesi

T. C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Anadolı Müdürlüğü
Sayı : .....
SAYIN : *Silme*
Okulumuzun *Hanım* sınıf *A* şubesi öğrencilerinden velisi bulunduğunuz *F. V.* numaralı *Bahar* aşağıda yazılı günlerde okula gelmemiştir. Okula gelmeyi nedeni bu tezkerenin altına yazarak acele bildirmenizi / bu hususta görüşmek üzere müdürlüğümüze başvurmanızı saygılarımla rica ederim.
MÜDÜR
Hümi YILMAZ
Müdür Yardımcısı
GELMEDİĞİ GÜNLER :
Kışın
No : 72389
Kağıtçılık Matbaacılık - ESKİŞEHİR - Stok : 27

Ek-11: Öğrenciye Ait Evrakların Konulduğu Kişisel Dosyanın Dış ve İç Yüzü

[illegible][illegible]

Ek-12: Öğrenci Kişisel Dosyasının İç Kısımlarından Örnekler-1

[illegible]

Ek-13: Öğrenci Kişisel Dosyasının İç Kısımlarından Örnekler-2

SANKİL DURUMU
(Okul Doktoru ile Enf. Gözetmeni tarafından doldurulacaktır.)

		Y A Ş A M A Y I																							
		6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22							
KULAK- LARI	GÖZLERİ	Hangisi varsa onun adını ve ne zaman yazılacaktır.																							
		1. Kapaama-Yanma. 2. Kızamık. 3. Güğüm. 4. Ağrı. 5. Şişlik. 6. Bir plaka çıkması. 7. Müye. 8. Hiperemiy. 9. Ağıtınat. 10. Gidilik. 11. Albenizm. 12. Benk köşüğü.																							
KULAK- LARI	MUTEN	1. Akıntı. 2. Ağrı. 3. İltihap aklet. 4. İltihap kışkırtığı (ak-sız)																							
		1. Tübenam. 2. Deranah akıntı. 3. Sık ka- ma.																							
KULAK- LARI	GÖZLERİ	1. Çirlik dış sayın. 2. Kalkık dış sayın. 3. Dışkılık. 4. Takım dış.																							
		1. Sık boğaz ağrısı. 2. Hadevnik Halkalı. 3. Boyunda şişme. 4. Gıvaz.																							
KULAK- LARI	MUTEN	1. Kızamık ağrısı. 2. İlah. 3. Kaha. 4. Ya- mastı. 5. Kuru ağrı.																							
		1. Kızamık dermı. 2. Kızamıklık. 3. Benk köşüğü.																							
KULAK- LARI	GÖZLERİ	1. Sık kaşınma. 2. Gözde ağrı. 3. Nefes darlığı. 4. Deranah Halkalı. 5. Çarabık. 6. Kızamık dışı. 7. Kızamık dermı. 8. İla- zı etme. 9. Ağrı dışı. 10. BAKALIK.																							
		1. Tüben. 2. Akıntı. 3. Diğer Akıntı. 4. Pula say kalma.																							

Başka İleri Diğer Hastalığı : _____

